

## DECIZIE

06 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Tatiana Vieru,

Judecători – Nicolae Craiu, Oleg Sternioală,

Mariana Pitic, Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale către Inspectoratul de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, Bîrsan Veaceslav și Rădvan Nadejda în interesele copiilor minori, cu privire la anularea procesului-verbal nr. 32 din 09 septembrie 2014 privind cercetarea accidentului de muncă mortal,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 iunie 2016, și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă acțiunea înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale și anulat procesul-verbal nr. 32 din 09 septembrie 2014 al Inspectoratului de Stat al Muncii,

### **c o n s t a t ă :**

La data de 18 ianuarie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, Bîrsan Veaceslav și Rădvan Nadejda, solicitând anularea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 32 din 09 septembrie 2014.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin cererea nr. 11-03/10-9876 din 20 noiembrie 2015, adresată Inspectoratului de Stat al Muncii, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat anularea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 32 din 09 septembrie 2014, cererea respectivă fiind respinsă de către pârât.

Casa Națională de Asigurări Sociale nu este de acord cu răspunsul primit, din motiv că a fost acționată în instanța de judecată de către Rădvan Nadejda, în

interesele copiilor minori XXXX XXXX XXXX, solicitând încasarea indemnizației unice de deces al întreținătorului Rădvan Petru, decedat în urma unui accident de muncă produs la data de 08 aprilie 2014, perioadă în care Rădvan Petru era angajat la muncă la persoana fizică Bîrsan Veaceslav.

Astfel, în baza procesului-verbal menționat, Rădvan Nadejda solicită încasarea indemnizației unice de deces în mărime de 12 salarii medii pe economie, în temeiul Legii privind asigurările pentru accidente de muncă și boli profesionale nr.756-XIV din 24 decembrie 1999, cât și stabilirea pensiei pentru pierderea întreținătorului în baza Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, cerințele acesteia fiind bazate doar pe procesul-verbal contestat și aducând un prejudiciu considerabil bugetului asigurărilor sociale.

Potrivit reclamantei, în urma examinării procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal a lui Rădvan Petru nr. 32 din 09 septembrie 2014, s-a constatat că decedatul avea încheiat contract de locațiune cu persoana fizică Bîrsan Veaceslav, dar nu contract individual de muncă, nu dispunea de carnet de muncă, nu era inclus în tabelul de pontaj, nu era luat la evidență și nu-i erau calculate și achitate contribuțiile de asigurări sociale în bugetul de asigurări sociale de stat. Mai mult, potrivit Sistemului Informațional al Casei Naționale de Asigurări Sociale, decedatul Rădvan Petru niciodată nu a fost plătitor la bugetul de asigurări sociale de stat, iar așa-numitul angajator Bîrsan Veaceslav este angajat în calitate de administrator al ÎI „Cazanciuc-Leon”.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 iunie 2016, cererea de chemare în judecată înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind casată hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 iunie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri prin care a fost anulat procesul-verbal nr. 32 din 09 septembrie 2014 emis de Inspectoratul de Stat al Muncii.

La data de 26 decembrie 2016, Inspectoratul de Stat al Muncii a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, recursul fiind înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la data de 09 octombrie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei decizii prin care să fie menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Mai mult ca atât, recurentul consideră că instanța de apel, a dat o apreciere greșită statutului defunctului Rădvan Petru și raportului juridic existent între acesta și persoana fizică Bîrsan Veaceslav.

La data de 13 noiembrie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs, cu menținerea deciziei contestate.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2017, recursul declarat de către Inspectoratul de Stat al Muncii, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și referință, Colegiul constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, normele de drept material și procedural fiind aplicate eronat, iar ca urmare concluziile instanței, expuse în decizie, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Potrivit materialelor cauzei, prin contestația nr. II-03/10-9876 din 20.11.2015, adresată Inspectoratului de Stat al Muncii, Casa Națională de Asigurări Sociale și-a exprimat dezacordul față de întocmirea procesului - verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr. 32 din 09.09.2014, solicitând anularea acestuia.

Prin răspunsul nr.1843 din 24.12.2015, Inspectoratul de Stat al Muncii a comunicat Casei Naționale de Asigurări Sociale că, temeiuri de anulare a procesului-verbal nr. 32 din 09.09.2014 nu sunt, inspectorul de muncă, în temeiul Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005, corect a cercetat și a stabilit circumstanțele și persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și a altor acte normative din domeniul securității și sănătății în muncă la producerea accidentului.

Conform procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 32 din 09.09.2014, Bîrsan Veaceslav Victor, în calitate de angajator persoană fizică, l-a admis la lucru pe Rădvan Petru fără încheierea contractului individual de muncă, fără instruirea lui în domeniul securității și sănătății în muncă, astfel încălcând prevederile art. 58 alin. (3) Codul muncii, art. art. 13 lit. k), 17 alin. (1) lit. a) din Legea securității și sănătății în muncă.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 19 octombrie 2015, a fost respinsă cererea depusă de către Rădvan Nadejda împotriva Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM și Inspectoratului de Stat al Muncii ITM Chișinău cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM de a da răspuns în modul și termenul stabilit la cererea din data de 02.04.2015; recunoașterea ilegală a răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii ITM Chișinău nr.R-538/15 din 08.05.2015; recunoașterea ilegală a

răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii ITM Chișinău nr.191 din 17.03.2015; obligarea în mod solidar a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM și Inspectoratului de Stat al Muncii ITM Chișinău de a corecta toate erorile din procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.32 din 09.09.2014; încasarea în mod solidar de la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM și Inspectoratul de Stat al Muncii ITM Chișinău în beneficiul lui Rădvan Nadejda a sumei de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral; încasarea în mod solidar de la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al RM și Inspectoratul de Stat al Muncii ITM Chișinău în beneficiul lui Rădvan Nadejda a sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. Această hotărâre a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016.

Potrivit art. 2 alin. (3) din Codul Muncii, în cazul în care instanța de judecată stabilește că printr-un contract civil se reglementează de fapt raporturile de muncă dintre salariat și angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislației muncii.

Conform pct. 14 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22.12.2005, accidentele grave și mortale produse la locul de muncă sunt cercetate de Inspectoratul de Stat al Muncii, cele cu incapacitate temporară de muncă - de comisia angajatorului, iar în unele cazuri - de Inspectoratul de Stat al Muncii (în cazul în care angajatorul nu dispune de posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a evenimentului).

Pct. 15 din Regulamentul menționat, statuează că persoanele desemnate să cerceteze accidentele au dreptul să pună întrebări și să ia declarații de la orice persoană cu funcții de răspundere, salariat, persoană ce deține informații referitoare la accident, să examineze orice documente ale angajatorului necesare pentru identificarea circumstanțelor și cauzelor producerii accidentelor și să dispună, după caz, efectuarea expertizei tehnice a mijloacelor de producție.

Potrivit pct. 26 din Regulament, accidentele grave și mortale vor fi cercetate de către Inspectoratul de Stat al Muncii, care va desemna inspectorii de muncă ce vor efectua cercetarea accidentelor fără a se preta influențe de orice fel.

Reieșind din prevederile enunțate, precum și din scopul cercetării accidentelor de muncă prevăzut de pct. 13 al Regulamentului, inspectorul de muncă Tutunaru Cornel, în limitele atribuțiilor sale, a introdus constatările determinate de acesta în procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal al accidentatului Rădvan Petru, și anume faptul că ultimul activa ca și conducător auto de taxi la volanul mijlocului de transport Dacia Logan n/î CQK 839, care aparține cu drept de proprietate lui Bîrsan Veaceslav. Astfel, inspectorul de muncă Tutunaru Cornel și-a formulat concluziile în baza explicațiilor lui Bîrsan Veaceslav.

La materialele cauzei sunt anexate două cereri de examinare a cauzei în lipsă din partea intervenientului accesoriu Bîrsan Veaceslav (f.d. 27, 28), prin care acesta a

indicat că „alte circumstanțe la producerea accidentului de muncă menționate în procesul-verbal nr. 32 nu pot infirma sau confirma”.

Potrivit procesului-verbal nr. 32 privind cercetarea accidentului de muncă mortal este constatat faptul că Bîrsan Veaceslav a menționat că „Rădvan Petru a refuzat întocmirea a careva contract de muncă și a început să activeze în calitate de taximetrist la volanul mijlocului de transport Dacia Logan cu nr/î CQK 839”.

Examinând înscrisurile menționate supra, Colegiul consideră corectă concluzia primei instanțe, potrivit căreia între Bîrsan Veaceslav și defunctul Rădvan Petru, de fapt a existat un contract individual de muncă, iar relațiilor sociale dintre aceștia urmează a le fi aplicate normele relevante din legislația muncii, or, s-a stabilit cu certitudine că Rădvan Petru a refuzat întocmirea contractului individual de muncă, fapt care presupune intenția lui Bîrsan Veaceslav de a iniția relații de muncă cu accidentatul.

Astfel, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, potrivit căreia, refuzul încheierii contractului individual de muncă nu determină lipsa raporturilor de muncă, deoarece Rădvan Petru a exercitat funcția de taximetrist în urma înțelegerii de comun acord cu Bîrsan Veaceslav. Or, în cazul în care în cadrul cercetării unui accident se constată că, accidentatul nu a avut încheiat un contract individual de muncă, dar a suferit un accident în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă în folosul angajatorului, în speță persoana fizică Bîrsan Veaceslav, acest accident conform legislației, se califică ca accident de muncă cu întocmirea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă.

Reieșind din procesul-verbal nr. 32 din 09.09.2014, Rădvan Petru nu a avut încheiat un contract individual de muncă și nu a achitat contribuțiile de asigurări sociale în bugetul de asigurări sociale de stat, și ținând cont de prevederile Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr.489 din 08.07.1999, accidentatul nu întrunește calitatea de asigurat în sensul legii respective, deoarece nu și-a onorat obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale.

Mai mult, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 05 octombrie 2016, a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Rădvan Nadejda împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, prin care a fost respins apelul acesteia și menținută hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 21 ianuarie 2016, în cauza civilă la acțiunea Nadejdei Rădvan către Casa Națională de Asigurări Sociale, intervenienți accesorii Bîrsan Veaceslav și Inspekția Muncii, privind anularea deciziei, obligarea la stabilirea și achitarea pensiei de urmaș în favoarea soției și a copiilor minori, obligarea la stabilirea și achitarea îndemnizației unice și repararea prejudiciului moral.

Astfel, având în vedere circumstanțele de fapt constatate, coroborate cu normele de drept relevante speței, și ținând cont de legalitatea acțiunilor Inspectoratului de Stat al Muncii, este irelevantă și neîntemeiată pretenția Casei

Naționale de Asigurări Sociale privind anularea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 32 din 09.09.2014, or actul dat a fost emis în baza constatărilor inspectorului de muncă, iar reclamanta nu a invocat în susținerea poziției sale careva probe pertinente, concludente și utile, care în ansamblul lor ar demonstra necesitatea anulării actului administrativ contestat.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 și de a menține hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 iunie 2016.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

#### **d e c i d e:**

Se admite recursul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 iunie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale către Inspectoratul de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, Bîrsan Veaceslav și Rădvan Nadejda în interesele copiilor minori, cu privire la anularea procesului-verbal nr. 32 din 09 septembrie 2014 privind cercetarea accidentului de muncă mortal.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecător

Tatiana Vieru,

Judecători:

Nicolae Craiu,

Oleg Sternioală,

Mariana Pitic,

Svetlana Filincova